

Forskning ved Museum Kolding

Forskningsgrundlag

Museum Kolding er en selvejende institution under Kolding Kommune, der ledes af en valgt bestyrelse, som museets direktør er ansvarlig overfor. Museet er organiseret i tre afdelinger: Kultur- og verdensarv, Kommunikation og PR samt Administration og HR. Forskningen hos Museum Kolding er organisationsmæssigt placeret i Kultur og verdensarvsafdelingen, hvor museets forskende personale er placeret. Forskningsindsatsen koordineres af en forskningsansvarlig museumsinspektør i tæt samarbejde med kulturarvschefen og museets direktør.

Museum Kolding har fagligt ansvar for nyere tids kulturhistorie i Kolding Kommune, samt et særligt ansvar for dansk sølv fra renæssancen til nutiden, med hovedvægt på det 20. og 21. århundrede. Museet har desuden et særligt ansvar for UNESCO-verdensarvsbyen Christiansfeld, herunder bevaring, beskyttelse og formidling af verdensarven.

Centralt i Museum Koldings virke står en tæt kobling mellem kulturhistorie, håndværk og design og visionen om at vække begejstring og nysgerrighed for folkets historie.

Derudover understøtter Museum Kolding kommunens kulturpolitiske indsatsområder: *Kulturen som løftestang* og *Mødesteder og Midlertidighed*, samt en styrkelse af *ungekulturen*.

Museets forskningspolitik og forskningsstrategi følger Museumsloven og vil til enhver tid tage udgangspunkt i museets ansvarsområder. I forskningspolitikken og forskningsstrategien sættes rammen og retningen for, hvor Museum Kolding skal bevæge sig hen forskningsmæssigt i den givne strategiperiode.

For at sikre sammenhæng i museets virke er der en snæver sammenhæng mellem forskningsstrategien og museets formidlings- og indsamlings-, registrerings- og bevaringsstrategier. Forskningspolitikken og -strategien tager afsæt i museets overordnede strategi – som på forskningsområdet i strategiperioden 2021-2025 indeholder følgende tre punkter:

- Udpegning af relevante forskningsområder.
- Fastlæggelse af ambitionsniveau for publicering.
- Skabe netværk og indgå i relevante samarbejder og forskningsmiljøer.

Forskningspolitik

Museum Kolding har en ambitiøs forskningspolitik, som afspejler museets vision om at levere høj faglighed og kvalitet i løsningen af museumsopgaverne. Dette omfatter bl.a. en ambition om i videst muligt omfang at bedrive forskningsbaseret formidlings- og udstillingsvirksomhed.

Museum Kolding ønsker derfor at skabe rum og tid til forskning og ikke mindst at opbygge et attraktivt internt forskningsklima. Derfor vil det forskende personale få øremærket 1/5 af arbejdstiden til forskning, hvilket også kommer til at fremgå af stillingsbeskrivelserne for de konkrete medarbejdere. Forskningstiden vil kunne puljes sammen til længere sammenhængende forskningsperioder. Længere forskningsperioder aftales altid med direktør, kulturarvschef og den forskningsansvarlige museumsinspektør.

Som en ny og relativt lille forskningsinstitution er det væsentligt for Museum Kolding og museets forskere at indgå i forskningssamarbejder og -netværk med andre museer, universiteter og andre forskningsinstitutioner, f.eks. Museum Sønderjylland, SDU og Designskolen Kolding. Det er museets ambition både at indgå i regionale, nationale og internationale samarbejder og netværk. Museet opfordrer og muliggør i videst mulig omfang, at medarbejderne deltager i relevante konferencer og seminarer både i Danmark og internationalt.

Museet forventer, at den forskning, museets forskende inspektører bedriver, har relevans for museets ansvarsområder, forskningsstrategi og de prioriterede fokusområder. Forskning i Museum Koldings regi skal leve op til det almene forskningsbegrebs krav om originalitet, transparens og gyldighed og skal altid publiceres efter de gældende regler for peer review. Det forventes ydermere, at resultaterne af de enkelte projekter formidles på forskellige måder til et større publikum.

For at hjælpe mulighederne for publicering på vej har museet afsat et årligt beløb til egenfinansiering til udgivelser samt et beløb til oversættelse eller sprogekorrektur for at fremme international publicering.

Museum Koldings forskende personale registrerer deres forskning i registreringssystemet PURE, som anvendes af universiteter og andre forskningsinstitutioner. Medarbejderne vil blive oprettet i systemet i takt med, at de får publiceret deres forskning.

Forskningsstrategi 2021-2025

Ambition for strategiperioden

Dette er Museum Koldings første forskningsstrategi. Det er ambitionen i denne første strategiperiode at skabe et attraktivt forskningsmiljø internt i organisationen, som sikrer og understøtter, at de inspektører, som har potentiale og lyst til at forske, får mulighed for det i fremtiden. I indeværende strategiperiode, hvor museets forskningsprofil skal opbygges, forventes det, at museets forskende medarbejdere til sammen leverer 1-2 fagfællebedømte artikler om året i 2021-2023, og 2-3 artikler om året fra 2024-2025, hvoraf én artikel skal publiceres i et internationalt tidsskrift. Museet har ved indgangen til strategiperioden tre medarbejdere med forskningstid. Det er desuden en ambition, at museet skal være med i mindst 2-3 eksterne forskningsansøgninger. I strategiperioden arbejder museet med udvikling af projektidéer, som skal projektmodnes til potentielle ph.d. eller postdoc projekter, der kan være med til at løfte museets samlede forskningsprofil. Endelig vil der hen over hele perioden være et fokus på at undersøge forskningspotentialet i museets samlinger og udpege mulige satsningsområder til næste strategiperiode.

Forskningssamarbejder og -netværk

Museum Kolding indgår som partner og deltager i en række netværk og samarbejder.

I sommeren 2021 var Museum Kolding medstifter og efterfølgende formel partnerinstitution i det nystartede Center for Design- og Produktionshistorie ved Designstudier på SDU. Formålet med centeret er netop at skabe forskningssamarbejder mellem museer, der besidder samlinger af danske design- og kunstindustriel produktion og universitetet. Centerdannelsen kommer til således til at danne den primære ramme for museets særlige fokus på sammenhængen mellem kulturhistorie, design og håndværk.

Sammen med Vejlemuseerne, Museum Fredericia, Museum Horsens, Glud Museum, Museum Vestfyn og Center for Bevaring af Kulturarv - Konserveringscenteret i Vejle står Museum Kolding desuden bag det fagfællebedømte tværfaglige tidsskrift "Tings Tale", der udgives i samarbejde med Aarhus Universitetsforlag. Tidsskriftet "Tings Tale" er en platform, hvor museernes forskning og det museale perspektiv kan udkomme i videnskabeligt format. Museum Kolding er ligeledes repræsenteret i tidsskriftets redaktion.

Det er vigtigt for Museum Kolding, at museets forskere deltager og indgår i relevante forskningsnetværk både på regionalt, nationalt og internationalt plan. På det regionale plan indgår Museum Kolding sammen med 13 andre museer og arkiver fra Region Syddanmark samt konserveringscenteret i Vejle i forskningsnetværket, Forskerforum. Forskerforum er et uformelt sted, hvor kommende, nuværende og afsluttede forskningsprojekter kan fremlægges og diskuteres med forskere fra andre institutioner.

Løbende opfordres museets medarbejdere til at opdyrke og indgå i relevante projekt- og forskningsnetværk.

Forskningsmæssige fokusområder

Museum Kolding forsker bredt inden for museets ansvarsområde, som omfatter Kolding kommunes nyere tids kulturhistorie, dansk sølv og UNESCO-verdensarvsbyen Christiansfeld. Inden for denne overordnede ramme har museet udpeget nogle særligt prioriterede fokusområder på baggrund af fire strategiske kriterier:

- En snæver sammenhæng med museets tre udstillingssteder, Staldgården, Skamlingbanken og Christiansfeld, og den stedbundne historie, som knytter sig til disse steder, og som museet, som ny organisation har behov for at opdyrke.
- Lokalhistorien skal aktiveres som prisme, løftestang eller perspektiv i udforskning af bredere nationale og internationale fænomener, begivenheder og sammenhænge.
- Et udgangspunkt i visionen om at fortælle folkets historie.
- En tæt sammenhæng mellem kulturhistorien, håndværk og design.

De valgte fokusområder bidrager på forskellige måder til at belyse forskellige aspekter og vinkler på museets overordnede ansvarsområder. De udvalgte fokusområder er følgende:

1. Kolding i krig og fred

Kolding har altid været naturligt knudepunkt i den nord-syd og vest-øst gående trafik og med sin placering på grænsen til Slesvig, har Kolding og opland i århundreder været et militært mål, når krige har ramt landet. Lige fra 1600-tallets svenskekrige over 1800-tallets Slesvigske krige til besættelsen under 2. Verdenskrig. Krig har derfor spillet en væsentlig rolle i Koldings historie og været med til at forme byen og området.

Krige sætter spor. Både fysisk, mentalt og politisk. Krige skaber kaos og nedbryder og forandrer samfund og menneskers livsverden. Museet ønsker gennem undersøgelser af fortidens krige at være med til at belyse, hvordan mennesker på godt og ondt handler og ordner sig under krigenes kaos, i overgangsfaserne mellem krig og fred og i genopbygningsfaserne efter krigen. Herigennem skabes ny viden med relevans for nutidens håndtering og oplevelse af krig og kriser, som desværre kun er alt for præsent.

Krigsperspektivet har direkte relevans for flere af museets besøgssteder. Således spiller eksempelvis besættelsestiden og kampen mod nazismen en central rolle i både Staldgårdens og Skamlingsbankens historie. Derfor vil ny forskning bidrage direkte til at styrke museets formidlingsindsatser på de to steder.

2. Rum og grænser

Under denne overskrift sættes der fokus på, hvordan steder og rum i byen, i landdistrikterne og i naturen ikke blot er statiske og fastlåste, men dynamiske og foranderlige størrelser. Rum udgør ikke blot rammer for historiske begivenheder, men skabes og forandres i de sociale processer, som finder sted i de konkrete rum. Bestemte grupper og aktører kan således have bestemte forestillinger om konkrete rum og tillægge dem bestemte betydninger. Grænser markerer og afgrænser og er med til at definere områder og rum. Gennem tiden har grænser manifesteret sig både som noget helt konkret og fysisk, men samtidig også mentalt. Grænser kan adskille, men kalder samtidig på at blive overskredet. Derfor har grænser også altid udgjort dynamiske rum, som forskellige grupper af mennesker har påvirket på mange forskellige måder over tid.

Kolding kommune er gammelt grænseland. I århundreder var Kolding en grænseby mellem kongeriget Danmark og hertugdømmet Slesvig. Siden 1864 har rigsgrænsen flyttet sig flere gange, men med grænserevisionen efter krigen i 1864 ophørt Koldings status som grænseby, da otte nordslesvigske sogne syd for Kolding blev indlemmet i kongeriget. En af konsekvenserne heraf var, at de dansksindede Nordslesvigeres nationale mødested, Skamlingsbanken, nu pludselig lå i kongeriget. Netop Skamlingsbanken som mødested, kampplads og talerstol for sprog, identitet og demokrati er

interessant at undersøge ud fra en rumlig synsvinkel. Hvilke kræfter var med til at forme det Skamlingsbanken som et offentlig rum, hvor man kunne tale sin sag?

På samme måde som landegrænsen har været dynamisk, har de administrative grænser også forandret sig over tid, og har været genstand for magtkampe og identitetsbrydninger. Senest med kommunesammenlægningen i 2007, hvor bl.a. den sønderjyske kommune Christiansfeld blev sammenlagt med Kolding Kommune.

3. Dansk sølv – design, håndværk og produktion:

Dansk sølv er et særligt ansvarsområde for Museum Kolding, og museet har en omfattende samling af dansk sølv, som strækker sig fra renæssancen til nutiden. Museets sølvsamling består både af korpussølv, bestik og smykker. Samlingen er igennem årene i regi af Museet på Koldinghus løbende blevet tilført værker fra de bedste nulevende og aktive danske sølvsmede. Samlingens værker er alle skabt af nogle af landets dygtigste sølvsmede, der gennem deres tilgang til både kunsthåndværk og design har frembragt imponerende værker i sølv. Samlingen er i dag en af landets største samlinger af dansk sølv.

Samlingen har sin hovedvægt på sølvværker fra det 20. og 21. århundrede, en periode, hvor en særlig dansk tilgang til formgivningen af sølvet vokser frem og bliver anerkendt på verdensplan. Denne særlige tilgang kan vi i høj grad tilskrive et samarbejde mellem Koldingsølvsmeden Holger Kyster og det danske designikon Thorvald Bindsbøll. Bindsbøll var designeren med de vilde ideer og Kyster var kunsthåndværkeren, der kunne transformere Bindsbølls designs til fornemme værker i sølv. I begyndelsen af det 20. århundrede udvides samarbejdet mellem Kyster og Bindsbøll med kunstneren Svend Hammershøj, som også designede sølv, som Kyster med stor succes gav liv i sit værksted.

Samtidig med Kyster startede bestiksmeden Hans Hansen en anden sølvsmedje i Kolding med en helt anden produktionsform. I udgangspunktet var der tale om serieproduktion af bestik, men under sønnen Karl Gustav Hansen bidrog stilfulde korpusarbejder og en omfattende smykkeproduktion i løbet af 1950'erne og 1960'erne til smedjens anseelse og profil.

I denne strategiperiode er det ambitionen, at bruge de to Koldingbaserede sølvsmede som indgangsvinkel til og udgangspunkt for museets satsning på sammenhængen mellem kulturhistorie, håndværk og design. Forskning på sølvområdet vil naturligt blive tilknyttet og forankret i forskningssamarbejdet i det tværfaglige Center for Design- og Produktionshistorie under Designstudier ved SDU. Kernen i centerets formål er netop at arbejde med koblingen mellem kulturhistorien, design og håndværk og produktion.

4. Christiansfeld 1773-2023 – UNESCO-Verdensarven:

I 2015 blev Brødremenighedsbyen Christiansfeld udpeget til UNESCO-verdensarv. Med dette prædikat er fulgt en stærkt forøget tilstrømning af turister til byen og naturligvis også et øget fokus byens og brødremenighedens historie. Museum Kolding har som en af sine kerneopgaver dels at formidle

UNESCO-verdensarven, dels at formidle Christiansfelds og Brødremenighedens historie. Der ligger ingen forskningsforpligtelse i selve UNESCO-udpegningen, men museet ønsker at styrke og løfte formidlingen gennem løbende forskning i temaer relateret til de nævnte formidlingsopgaver.

I 2022 skal der udarbejdes en ny forvaltningsplan for UNESCO-sitet Christiansfeld. Forvaltningsplanen skal både varetage den fysiske og immaterielle kulturarv, som er baggrunden for UNESCO-udpegningen. I forbindelse med dette arbejde er det en ambition at afklare om, og i givet fald hvordan forvaltningsplanen og dens indsatsområder kan bidrage til eller bruges aktivt i museets forskning på dette område.

Forskningsformidling

I museets forskningspolitik ligger også en forpligtelse til at formidle museets forskning. Kanalerne for denne formidling er mange og varierede. Først og fremmest skal museets forskning afspejle sig i den løbende udstillingsvirksomhed, men også i museets digitale og fysiske guidetur i byrummet og naturen. Hertil kommer formidling i form af foredrag, bl.a. i folkeuniversitets regi, og i populærvidenskabelige artikler, blogindlæg, sociale medier, samt ved optrædener i radio, tv og den skrevne pressen. Museet bidrager bl.a. hvert år med mindst én artikel til den lokalhistoriske årbog, Koldingbogen.

Det er ambitionen, at museets forskning skal formidles så bredt så muligt, og derfor afsøger museet mulighederne for at indgå formidlings Samarbejder med nogle af de store webleksikonner, f.eks. danmarkshistorien.dk, som både henvender sig bredt til den historieinteresserede offentlighed, men også mere målrettet til historieundervisningen på landets ungdomsuddannelser, og dermed bidrager til at understøtte dannelse og ungekultur, som er et politisk prioriteret indsatsområde i Kolding Kommune.

Omkring museets sølvsatsning vil der blive sat fokus på for at få tilgængeliggjort viden om museets samling og dansk sølv i bred forstand på museets hjemmeside. Der vil således blive udarbejdet et særligt ”Silversite” i indeværende strategiperiode.

Løbende evaluering

Forskningsstrategien evalueres på samme måde som de øvrige strategiområder løbende af museets bestyrelse og direktionen. Der tages her stilling til, hvorvidt især fokusområderne i deres indhold er dækkende for museets faktisk igangværende og fremadrettede forskning, for evt. at udpege et eller flere projekter eller fokusområder, der skal sættes mere på.